

Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusteen teksti

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Perusteen teksti

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä **kuusi vuosiviikkotuntia** ja vuosiluokille 7-9 yhteensä **viisi vuosiviikkotuntia**, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

Pohjan teksti

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi, jotka syventävät oppilaan osaamista. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää taito- ja taideaineiden painotetun opetuksen järjestämiseen. Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto päättää erikseen sellaisesta painotetusta opetuksesta, joka vaikuttaa oppilaaksiottoon.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokkien 1-6 taide- ja taitoaineiden valinnaisista kolme vuosiviikkotuntia on sidottu 3.-6. luokkien käsityöhön ja kolme vuosiviikkotuntia on sidottu 3.-6. luokkien kuvataiteeseen.

Vuosiluokalla 8 oppilailla on 3 vuosiviikkotuntia taito- ja taideaineiden syventäviä valinnaisia opintoja. Nämä opinnot toteutetaan yhtenä pitkänä (2vvt) valintana sekä yhtenä (1 vvt) lyhytkurssina. 8. vuosiluokan pitkän taito- ja taideaineen opinnot jatkuvat myös 9. vuosiluokan ajan. Taito- ja taideaineen valinnat tehdään 7. vuosiluokan aikana.

Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita todistuksissa. Lyhytkurssit arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Latokartanon peruskoulussa tarjottavat syventävät pitkät taide- ja taitoaineiden valinnaisaineet 8. ja 9. luokille:

Kotitalous 2 vvt

Kuvataide 2 vvt

Käsityö 2 vvt

Liikunta 2 vvt

Musiikki 2 vvt

Latokartanon peruskoulussa tarjottavat syventävät lyhyet taide- ja taitoaineiden valinnaiskurssit 8. ja 9. luokille:

Kotitalous: Nyt leivotaan (8.lk) 1 vvt

Kotitalous: Ruokamatka maailman ympäri (9.lk) 1 vvt

Kuvataide: Valokuvaus ja mediataide (8./9.lk) 1 vvt

Kuvataide: Avoin ateljee (8./9.lk) 1 vvt

Kuvataide: Sarjakuva ja graafinen suunnittelu (8. ja 9.lk) 1 vvt

Käsityö: Minä sisustan (8./9.lk) 1 vvt

Käsityö: Avoin verstaas (8./9.lk) 1 vvt

Liikunta: Parempaan kuntoon (8./9.lk) 1 vvt

Liikunta: DanceMix (8./9.lk) 1 vvt

Musiikki: Produktio (8./9.lk) 1 vvt

Musiikki: Bändisoitto (8.lk) 1 vvt

Valinnaiset aineet

Perusteen teksti

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia

perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista[1]. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle [2].

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

[2] Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

Pohjan teksti

Valinnaisaineita opetetaan vuosiluokilla 3–6 yhteensä vähintään kolme vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7–9 yhteensä vähintään kuusi vuosiviikkotuntia.

A2- ja B2-kielen opetus voidaan toteuttaa osin tai kokonaan valinnaisilla tunneilla. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää myös painotetun opetuksen järjestämiseen.

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto päättää erikseen sellaisesta painotetusta opetuksesta, joka vaikuttaa oppilaaksiottoon.

Paikallinen tarkennus

Alaluokkien 5. ja 6. vuosiluokilla opiskellaan yhteensä kolme vuosiviikkotuntia valinnaisia opintoja. 5. vuosiluokalla yleisopetuksessa valinnaisia opintoja on yhteensä kaksi vuosiviikkotuntia, jotka toteutetaan kahtena 1 vt:n pituisena kurssina. Vapaaehtoista A2-kieltä opiskelevat valitsevat 5. luokalla yhden 1 vt:n pituisen kurssin. 6. vuosiluokalla yleisopetuksessa valinnaisia opintoja on kaikilla yksi vuosiviikkotunti.

Alakoulun valinnaiskurssit valitaan vuodeksi kerrallaan. Kaikki alakoulun valinnaiskurssit arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksyty/hylätty.

Latokartanon peruskoulussa tarjottavat valinnaiset 5. ja 6. luokille:

Draama 1 vt

Kuvataide 1 vt

Käsityö (kovat materiaalit) 1 vt

Käsityö (pehmeät materiaalit) 1 vt

Liikunta 1 vt

Musiikki 1 vt

Yläluokkien 8. ja 9. vuosiluokilla opiskellaan yhteensä kolme vuosiviikkotuntia valinnaisia opintoja. Valinnaisten aineiden opinnot toteutetaan yhtenä pitkänä (2 vt) valintana sekä yhtenä (1 vt) lyhytkurssina. Vapaaehtoista A2-saksaa tai A2-ranskaa opiskelevat oppilaat eivät valitse pitkää (2 vt) valinnaista.

8. vuosiluokan pitkän valinnaisaineen opinnot jatkuvat myös 9. vuosiluokan ajan. Lyhytkurssit valitaan erikseen 8 ja 9 vuosiluokalle ja valinnat tehdään 7. vuosiluokan aikana.

Latokartanon peruskoulussa tarjotaan 8. ja 9. luokille seuraavia pitkiä valinnaisaineita:

B2 ranska 2 vvt

B2 saksa 2 vvt

Valinnainen tieto- ja viestintätekniikka 2 vvt

Valinnainen kotitalous 2 vvt

Valinnainen suomen kieli ja kirjallisuus 2 vvt

Valinnainen kuvataide: muotoilu, keramiikka ja 3 D -rakentelu 2 vvt

Valinnainen liikunta: reilut pelit 2vvt

Latokartanon peruskoulussa tarjotaan 8. ja 9. luokille seuraavia soveltavia (oppiainerajat ylittäviä) ja syventäviä (oppiainetta syventäviä) valinnaiskursseja:

Soveltavat lyhytkurssit

Kulttuuri- ja Erasmuskurssi 1vvt

Science – luonnontiedekurssi 1vvt

TVT: kymmensormijärjestelmä 1 vvt

TVT: ohjelmointi 1 vvt

Oma Polku 1vvt

Opin ja ohjaan 1 vvt

Vastuullinen vaikuttaminen 1 vvt

Syventävät lyhytkurssit

Historia: paikallista ja ajankohtaista historiaa 1 vvt

Valinnainen yhteiskuntaoppi 1vvt

Pitkät valinnaisaineet (2 vvt) arvioidaan numeroin.

Lyhytkurssit (1 vvt) arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty/hylätty.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Perusteen teksti

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielissä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

Pohjan teksti

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia ja valinnaisen B-kielen (B2-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen

opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit. Näin tehdään myös, jos A-kieli on toinen kotimainen kieli ja oppilaan kieliohjelman kuuluun myös vapaaehtoinen A-kieli.

Vapaaehtoisen A-kielen tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Paikallinen tarkennus

Latokartanon peruskoulussa A2- kieleksi voi valita ranskan, saksan, ruotsin tai englannin kielen.

Vapaaehtoisen A2 -kielen opinnot voi aloittaa 3. luokalta alkaen ja kieltä opiskellaan 1 vvt. 4. luokalta alkaen A2-kieltä opiskellaan 2 vvt. A2-kielen opiskelu vaikuttaa valinnaisaineiden opiskeluun 5. luokalla siten, että 1 vvt A2-kielen opetuksesta toteutetaan oppilaan valinnaisaiteiden tuntimäärästä, joten A2-kieltä opiskelevat valitsevat 5. luokalla yhden 1 vvt:n pituisen valinnaisen. A2-saksan ja A2-ranskan opiskelu vaikuttaa valinnaisaineiden opiskeluun 8. ja 9. luokilla siten, että A2-saksaa tai A2-ranskaa opiskelevien A2-kielen opetus (2 vvt) toteutetaan oppilaan valinnaisaineiden tuntimäärästä. A2-saksaa tai A2-ranskaa opiskelevat eivät valitse pitkää 2 vvt:n valinnaisainetta.

8. luokalta alkavat B2-kielet (saksa, ranska) luetaan kuuluvaksi oppilaan valinnaisaineisiin ja niiden opetus toteutetaan oppilaan valinnaisaineiden tuntimäärästä. B2- kieltä opiskellaan 8. ja 9. vuosiluokilla 2 vvt.

Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Opetuksen järjestäjä päättää valinnaisuudesta opetuksessa siten, että tarjonta toteuttaa perusopetukselle asetettuja tavoitteita ja vastaa oppilaiden tarpeisiin. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin jakamalla näitä tunteja taide- ja taitoaineiden kesken
- miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin oppilaan valintaan perustuen
- mitkä ovat kunkin taide- ja taitoaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt niillä vuosiluokilla, joilla näiden oppiaineiden opetustunnit muodostuvat osittain tai kokonaisuudessaan taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista

Valinnaiset aineet

- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet
 - mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan
 - miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain
 - mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

- mitkä ovat oppilaille mahdollisesti tarjottavat vapaaehtoiset ja valinnaiset kielet
 - miten niiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain
 - mitkä ovat opetus suunnitelman perusteiden pohjalta määritellyt tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.